

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่
กรณีศึกษา : ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ
Factors Affecting Participation in the Continuation of Local
Wisdom of Mudmee Silk Case Study: Mudmee Silk in Ban
Khwao Subdistrict. Ban Khwao District Chaiyaphum Province

พรชนัน ทูลขุนทด^{1*}

Pornchanan Toonkhunthod^{1*}

Received : February 4, 2024; Revised : August 29, 2024; Accepted : August 29, 2024

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา: ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ และศึกษาการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา: ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ดำเนินการโดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multiple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence :IOC) อยู่ระหว่าง 0.9 -1.00 มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.95 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) และวิธีการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis)

¹คณะนิติศาสตร์และการปกครอง มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต; Faculty of Law and Government, Rattana Bundit University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : kung.chanan@hotmail.com

Citation : Toonkhunthod, P. (2024). Factors Affecting Participation in the Continuation of Local Wisdom of Mudmee Silk Case Study: Mudmee Silk in Ban Khwao Subdistrict. Ban Khwao District Chaiyaphum Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 8(2) : 367-378;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.45>

ผลการวิจัยพบว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา:ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิพบว่า ประเภทของลวดลายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการออกแบบลวดลายมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การมีส่วนร่วมการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา:ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิพบว่า ผู้นำมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การส่งเสริมกิจกรรมของชุมชน การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น การปลูกจิตสำนึกของคนในชุมชน และการจัดการความรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ปัจจัยทั้งหมดรวมกันพยากรณ์ $R^2 = 0.761$ คิดเป็นร้อยละ 76.10

คำสำคัญ (Keywords) : การมีส่วนร่วม, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, การทอผ้า

Abstract

The purpose of this research is to study factors affecting participation in the continuation of the local wisdom of Mudmee silk. Case Study: Mudmee Silk, Ban Khwao Subdistrict Ban Khwao District Chaiyaphum Province and study participation in continuing the local wisdom of Mudmee silk Case Study: Mudmee Silk, Ban Khwao Subdistrict Ban Khwao District Chaiyaphum Province. Conducted by quantitative research, collecting data from a sample of 370 people using a multi-step random sampling method (Multiple Random Sampling). The tool used is a questionnaire. The Index of Item Objective Congruence (IOC) is between 0.9 -1.00 with a confidence value. (Reliability) equals 0.95 Statistics for data analysis include mean, standard deviation, t-test, Analysis of Variance, and Multiple Linear Regression Analysis.

The research results found that local wisdom Factors affecting participation in the continuation of local wisdom of Mudmee silk Case Study: Mudmee Silk, Ban Khwao Subdistrict Ban Khwao District Chaiyaphum Province found that Pattern type

Citation : พรชนัน ทูลขุนทด. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา : ผ้าไหม

มัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(2) :

367-378; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2024.45>

has the highest average. and the pattern design has the lowest average. Participation in the continuation of local wisdom Factors affecting participation in the continuation of local wisdom of Mudmee silk Case Study: Mudmee Silk, Ban Khwao Subdistrict Ban Khwao District Chaiphum Province found that Leadership had the highest average, followed by promoting community activities. Inheriting local wisdom Raising awareness of people in the community and knowledge management had the lowest average. All factors together predict $R^2 = 0.761$, accounting for 76.10 percent.

Keywords : Participation, Local Wisdom, Weaving

บทนำ (Introduction)

ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคมเป็น 1 ใน 10 ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 รัฐบาลมีนโยบายและกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนที่จะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ได้มีความสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีและองค์กรของชุมชนเข้มแข็งด้วยการพัฒนาให้กลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีความสามารถในการยกระดับทุนการผลิตและการตลาดให้สูงขึ้นการจัดตั้งกลุ่มภายในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มอาชีพ กลุ่ม OTOP และกลุ่มสัมมาชีพชุมชน

ลวดลายบนผ้าไหมหมี่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นจากจินตนาการและความคิดที่ถูกคิดค้นและถ่ายทอดออกมา สามารถพูดได้ว่าเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่อย่างเห็นได้ชัดของการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งประยุกต์ใช้กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบกายให้เกิดประโยชน์ เช่น ก่อให้เกิด จิตสำนึกการรักถิ่นฐาน เห็นคุณค่าในภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยภูมิปัญญาท้องถิ่นสร้างรายได้ต่อบุคคลในชุมชนให้มีฐานะ ความเป็นอยู่ สังคม และเศรษฐกิจที่ดีขึ้น มากไปกว่านั้นยังสร้างความภาคภูมิใจทั้งในตนเองและในชุมชน ดังนั้น ภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้เป็นมรดกของชาติสืบไป (ชานนท์ วิสุทธิชานนท์, 2558) ผ้าไหมบ้านเขวาสีวิทยิตความเป็นอยู่และวิถีชีวิตชุมชนของชาวบ้านเขวาสีซึ่งเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนผ่านออกมาทาง

Citation : Toonkhunthod, P. (2024). Factors Affecting Participation in the Continuation of Local Wisdom of

Mudmee Silk Case Study: Mudmee Silk in Ban Khwao Subdistrict. Ban Khwao District Chaiphum Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 8(2) : 367-378;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.45>

ลวดลายต่าง ๆ บนผ้าไหม เป็นเอกลักษณ์สำคัญของลายผ้าไหมมัดหมี่ของชาวบ้านเขว้า เกิดจากจิตสำนึกการรักถิ่นฐานของคนในชุมชน เห็นคุณค่าในภูมิปัญญาท้องถิ่น เพราะภูมิปัญญาท้องถิ่นสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน และการพัฒนาผลิตภัณฑ์การมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทอผ้าไหมภายในชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะพัฒนากลุ่มอาชีพให้กับชุมชนให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ แต่การจะบรรลุเป้าหมายได้นั้นต้องอาศัยการร่วมมือของคนในชุมชนสืบสานภูมิปัญญาส่วนท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ยุทธวิธีและการนำไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย การแบ่งหน้าที่ในการทำงาน การกำหนดกฎระเบียบต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์การทอผ้าไหมมัดหมี่ภายในชุมชน

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา : ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ เพื่อเป็นการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นการจัดการความรู้การมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ของชุมชนกลุ่มอาชีพมีรูปแบบและมีวิธีการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการทอผ้าไหมมัดหมี่

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา : ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา : ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 7,840 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 370 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

Citation : พรชนัน ทูลขุนทด. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา : ผ้าไหม

มัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(2) :

367-378; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.45>

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอนดังนี้ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา : ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิมีดังนี้ โดยแบ่ง 2 ตัวแปรคือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ ได้แก่ 1) ประเภทของลวดลาย และ 2) การออกแบบลวดลาย การมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ 1)ด้านผู้นำ 2) ด้านการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น3)ด้านการปลูกจิตสำนึกของคนในชุมชน 4) ด้านการส่งเสริมกิจกรรมของชุมชน 5) ด้านการจัดการความรู้ และตอนที่ 3 คือ ข้อความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.9-1.00 และความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา : ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ โดยผู้วิจัยได้ให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบข้อคำถามในแบบสอบถามตามความเป็นจริง เมื่อตรวจสอบความถูกต้องของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว จึงนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยกระบวนการทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS มาวิเคราะห์ □ หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ทดสอบสมมติฐานโดยการหาค่า ความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence : IOC) และนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) และค่าการถดถอย (Multiple Regression) โดยใช้เกณฑ์การแปลความค่าเฉลี่ยดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับน้อย

Citation : Toonkhunthod, P. (2024). Factors Affecting Participation in the Continuation of Local Wisdom of

Mudmee Silk Case Study: Mudmee Silk in Ban Khwao Subdistrict. Ban Khwao District Chaiyaphum Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 8(2) : 367-378;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2024.45>

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่
กรณีศึกษา : ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่
กรณีศึกษา : ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา : ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือเกษตรกรหญิงมากกว่าเพศชายมีอายุ 39-48 ปี ส่วนใหญ่จบมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส.

2. ศึกษาการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา : ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

การมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา : ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ พบว่า ระดับความเป็นจริงโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อทำการพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประเภทของลวดลายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการออกแบบลวดลายมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหม พบว่า ระดับความเป็นจริงโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อทำการพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผู้นำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมกิจกรรมของชุมชน ด้านการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านการปลูกจิตสำนึกของคนในชุมชน และด้านการจัดการความรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา มีผลต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ ด้านประเภทลวดลาย และด้านการออกแบบลวดลาย ส่วนการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านผู้นำ ด้านการปลูกจิตสำนึกของคนในชุมชน และด้านการจัดการความรู้ ไม่มีผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา : ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ยกเว้น ด้านการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านการส่งเสริมกิจกรรมของชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Citation : พรชนัน ทูลขุนทด. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา : ผ้าไหม

มัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(2) :

367-378; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2024.45>

ตารางที่ 1 การทดสอบสมมติฐานพยากรณ์การมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่
กรณีศึกษา : ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ *ภาพรวม*

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์ การถดถอย (β)	Std. Error	สมการ มาตรฐาน	ค่าสถิติ t	P value
ค่าคงที่	.378	.107		3.521	.000**
1.ด้านผู้นำ X_1	.402	.036	.434	11.269	.000**
2.ด้านการสืบสานภูมิปัญญา ท้องถิ่น X_2	.279	.047	.290	5.914	.000**
3.ด้านการปลูกจิตสำนึกของคน ในชุมชน X_3	-.068	.046	-.071	-1.482	.139
4.ด้านการส่งเสริมกิจกรรมของ ชุมชน X_4	.112	.042	.120	2.649	.008*
5.ด้านการจัดการความรู้ X_5	.184	.041	.200	4.464	.000**

$R^2 = 0.761$, $SEE = 0.310$, $F = 231.269$, $Sig\ of\ F = 0.000$

จากตารางที่1 การทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา : ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ค่าสถิติ $F = 231.269$ และมีค่า $Sig\ of\ F = 0.000**$ ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้กล่าวคือ การมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา : ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่า ด้านผู้นำ X_1 มีน้ำหนักการพยากรณ์สูงที่สุด เท่ากับ 0.402 (= .402) รองลงมาคือ ด้านการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น X_2 มีน้ำหนักการพยากรณ์ เท่ากับ 0.279 (= 0.279) X_5 ด้านการจัดการความรู้ X_5 มีน้ำหนักการพยากรณ์ เท่ากับ 0.184 (= 0.184) ด้านการส่งเสริมกิจกรรมของชุมชน X_4 มีน้ำหนักการพยากรณ์ เท่ากับ 0.112 (= 0.112) และน้อยที่สุดคือ ด้านการปลูกจิตสำนึกของคนในชุมชน X_3 มีน้ำหนักการพยากรณ์ เท่ากับ 0.068 (= 0.068) นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยทั้งหมด ร่วมกันพยากรณ์การมี

Citation : Toonkhunthod, P. (2024). Factors Affecting Participation in the Continuation of Local Wisdom of

Mudmee Silk Case Study: Mudmee Silk in Ban Khwao Subdistrict. Ban Khwao District Chaiphaphum Province. Journal of Local Governance and Innovation. 8(2) : 367-378;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.45>

ส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา : ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอ
บ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ได้ถึงร้อยละ 76.10 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้เป็นดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Y = .101 + .470x_1 + .296x_2 + .158x_4 + .149x_5 + .086x_3$$

$$Z = .452X_1 + .275X_2 + .152X_4 + .145X_5 + .080X_3$$

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่
กรณีศึกษา : ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้าน เขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ เป็นอย่างไร ซึ่งมีคำอธิบาย
สนับสนุนผลการวิจัยกับการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ ด้านประเภทของลวดลาย และการออกแบบลวดลาย
สรุปได้ว่า ด้านประเภทลวดลายผ้าไหมมีความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ด้านการออกแบบลวดลาย
ผ้าไหมต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ มีทักษะและมีความเชี่ยวชาญในการออกแบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ
ทักษิณา พิพิธกุล. (2558) ศึกษาผ้าทอมือ : การอนุรักษ์และการพัฒนาลวดลายผ้ายกดอกของ
จังหวัดลำพูน พบว่าการอนุรักษ์ลวดลายผ้าทอโบราณทำให้ช่างทอลำพูนสามารถสร้างเอกลักษณ์ใน
งานผ้าทอพื้นถิ่นของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของวรวิรัตน์ สัมพันธ์พงศ์. (2559) ศึกษา
ยุทธศาสตร์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อสร้างคุณค่าตราสินค้า หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
(OTOP) ของกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย จากการศึกษาพบว่า การได้รับการรับรองมาตรฐาน
ผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) การวางรูปแบบและลวดลายให้มีความทันสมัย การสร้างความแตกต่างแก่
ผลิตภัณฑ์โดยอาศัยจุดเด่นในด้านการมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเพื่อยกระดับตราสินค้าผ้าไหม OTO
P และสอดคล้องกับงานวิจัยของปฐิศา วิปัสชา และอนุชา แพ่งเกษร. (2564) ศึกษาการพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือโดยการมีส่วนร่วมของผู้ผลิต นักออกแบบ ผู้จัดจำหน่าย และผู้บริโภค จังหวัด
มุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า 2) ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ต้องการซื้อสินค้าที่มีลวดลายผสมผสานระหว่างแบบ
ดั้งเดิมกับแบบสมัยใหม่

2) การมีส่วนร่วมการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านผู้นำ ด้านการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านการส่งเสริมกิจกรรมของชุมชน ด้านการปลูกจิตสำนึกของคนในชุมชน และด้านการจัดการ
ความรู้ สรุปได้ว่า ด้านผู้นำมีผู้นำที่มีความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์เฉพาะด้านของการทอผ้าไหม

Citation : พรชนัน ทูลขุนทด. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา : ผ้าไหม

มัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(2) :

มัดหมี่ ด้านการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นมีผู้สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ ด้านการปลูกจิตสำนึกของคนในชุมชนภูมิปัญญาจากการทอผ้าไหมก่อให้เกิดรายได้ และเป็นการกระตุ้นปลูกจิตสำนึกของคนในชุมชนสนใจการทอผ้าไหม ด้านการส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนเป็นการร่วมกันเพื่อสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นก่อให้เกิดอาชีพในชุมชน ด้านการจัดการความรู้มีการถ่ายทอดความรู้ที่เหมาะสมเข้าใจง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของยุภาพร เจริญวัฒนภณัชชัย. (2559) ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ การศึกษาวิจัยพบว่า 5 แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การเสริมสร้างปราชญ์ชาวบ้านให้เป็นผู้ดำเนินการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริมการสืบสานสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ไปสู่คนรุ่นต่อไป การปลูกจิตสำนึกของคนในชุมชนให้เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริมกิจกรรมร่วมกันเพื่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดการความรู้และการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ดำรงอยู่ ซึ่งพบว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่นี้มีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านเขว้า ให้มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เนื่องจากส่วนหนึ่งเป็นการสร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้คนในชุมชน

3) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ในด้านประเภทลวดลาย และด้านการออกแบบลวดลาย ส่วนการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านผู้นำ ด้านการปลูกจิตสำนึกของคนในชุมชน และด้านการจัดการความรู้ ไม่มีผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา : ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ยกเว้น ด้านการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและด้านการส่งเสริมกิจกรรมของชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของหทัยรัตน์ บุญยรัตพันธุ์ เงินทอง. (2558) ศึกษาปัญหาของกลุ่มผลิตผ้าไหมมัดหมี่ในตำบลศรีบุญเรือง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า 2) ในปัจจุบันจำนวนผู้มีความรู้และภูมิปัญญาทางด้านกระบวนการผลิตผ้าไหมมัดหมี่มีจำนวนลดน้อยลงอย่างน่าเป็นห่วง การผลิตและการทอผ้าไหมในปัจจุบันเป็นการดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อในปัจจุบัน มากกว่าที่จะเป็นการออกแบบลวดลายและดำเนินการทอแบบดั้งเดิมในกระบวนการย้อมสีของผ้าไหมก็มีการใช้สีเคมีมาแทนสีธรรมชาติ

Citation : Toonkhunthod, P. (2024). Factors Affecting Participation in the Continuation of Local Wisdom of

Mudmee Silk Case Study: Mudmee Silk in Ban Khwao Subdistrict. Ban Khwao District Chaiyaphum Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 8(2) : 367-378;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.45>

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา : ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกันในด้านอายุ และการศึกษา ชุมชนตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิมีความสนใจที่จะสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมประเภทของลวดลายมากกว่าการออกแบบลวดลาย ส่วนการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ ด้านผู้นำมีความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์เฉพาะด้านของการทอผ้าไหม ด้านการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นมีผู้สืบทอดและเป็นการกระตุ้นปลุกจิตสำนึกของคนในชุมชนสนใจการทอผ้าไหม ซึ่งการทอผ้าไหมก่อให้เกิดรายได้ การส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนเป็นการร่วมมือกันเพื่อสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ก่อให้เกิดอาชีพภายในชุมชน และด้านการจัดการความรู้ในการทอผ้าไหมของชุมชนมีการถ่ายทอดความรู้ที่เหมาะสม เข้าใจง่าย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีหน่วยงานทั้งภาครัฐหรือภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของชุมชนให้มีจำนวนเพิ่มขึ้น

1.2 ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนในการสืบทอดหรือสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนให้มีจำนวนมาก

1.3 ควรมีการสืบสานถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นตลอดไปจากรุ่นสู่รุ่น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 มีหน่วยงานทั้งภาครัฐหรือภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของชุมชนเพิ่มขึ้น

2.2 มีการส่งเสริมสนับสนุนในการสืบทอดหรือสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมีจำนวนเพิ่มขึ้น

2.3 มีการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นจากรุ่นสู่รุ่น

เอกสารอ้างอิง (References)

- ศิริพร บุญชู และนันทวรรณ รักพงษ์. (2555). **ภูมิปัญญาการผลิตเส้นไหมไทยพื้นบ้านอีสาน**. กรุงเทพฯ : กรมหม่อน
- สุนทรีย์ ไชยะบุตร, ทองเหลือง เมตตาริกานนท์, นารี บุตรวงศ์, ปาริชาติ พานิชย์, มะนิจันทร์ สุวะรัตน์, ปาริชาติ สุชนะชา, หล่อ สานนท์ และเพลินจิต นามหงส์. (2556) **การใช้ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าเพื่อเพิ่มรายได้ของกลุ่มทอผ้า บ้านหนองยาง ตำบลโคกสำราญ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์**. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- หทัยรัตน์ บุญยรัตพันธุ์ เงินทอง. (2558). ปัญหาของกลุ่มผลิตผ้าไหมมัดหมี่ในตำบลศรีบุญเรือง อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น. **วารสารการบริหารท้องถิ่น**. 9(1) : 100-117.
- วริรัตน์ สัมพัทธ์พงศ์. (2559). ยุทธศาสตร์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อ สร้างคุณค่าตราสินค้า หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย. **วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 11(2) : 185-192.
- ยูภาพร เจริญพัฒน์มณีชัย. (2559). **แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่กรณีศึกษา ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ**. หลักสูตรพัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต ภาควิชาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เอื้ออนุช ถนอมวงษ์, ทิพย์วัลย์ สุรินยา, งามลมัย ผิวเหลือง, นรุตม์ พรประสิทธิ์ และวิเชียร ปรีชาธรรมวงศ์. (2561). การมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของเยาวชนอำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครราชสีมา. **วารสารสมาคมนักวิจัย**. 23(1) : 115-126.
- อุทิศ ทาหอม, จริยา ดวดไธสง และอันธิกา คงประโคน. (2561). **แนวทางการบริการจัดการกลุ่มทอผ้าไหม บ้านหนองไทรงาม ตำบลชุมเห็ด อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์**. **วารสารพัฒนาศาสตร์**. 1(1) : 97-129.

Citation : Toonkhunthod, P. (2024). Factors Affecting Participation in the Continuation of Local Wisdom of

Mudmee Silk Case Study: Mudmee Silk in Ban Khwao Subdistrict. Ban Khwao District Chaiyaphum Province. **Journal of Local Governance and Innovation**. 8(2) : 367-378;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2024.45>

เนตรชนก คงทน, พีรวิษณุ คำเจริญ และจิรพัฒน์ โทพล. (2561). การสื่อสาร การตลาดผ้าไหมอารย
ธรรมหอม และการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของชุมชน : กรณีศึกษากลุ่มทอ
ผ้าไหม บ้านตะคร้อเหนือ อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา. วารสารชุมชนวิจัย.
12(1) : 56-72.

Citation : พรชนัน ทูลขุนทด. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษา : ผ้าไหม

มัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(2) :

367-378; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgrisru.2024.45>